

Třídící znak							
2	3	1	1	0	5	6	0

ÚŘEDNÍ SDĚLENÍ ČESKÉ NÁRODNÍ BANKY

ze dne 29. prosince 2010

k pravidlům obezřetného podnikání bank, spořitelních a úvěrních družstev a obchodníků s cennými papíry

Žádost o předchozí souhlas s používáním speciálního přístupu

Česká národní banka sděluje k § 80 odst. 1 vyhlášky č. 123/2007 Sb., o pravidlech obezřetného podnikání bank, spořitelních a úvěrních družstev a obchodníků s cennými papíry, ve znění pozdějších předpisů, (dále jen „vyhláška“):

Přílohami k žádosti o vybrané speciální přístupy se rozumí:

- I. Jde-li o přístup pro výpočet kapitálového požadavku k úvěrovému riziku investičního portfolia a riziku rozmělnění založený na interním ratingu (přístup IRB),**
1. Dokumentace k organizaci, strategii, systému a procesům řízení úvěrového rizika, která zahrnuje
    - a) aktuální strategie řízení úvěrového rizika včetně plánovaného užití (aplikace) různých ratingových systémů, případně ostatní materiály obsahující koncepční záměry povinné osoby v oblasti řízení úvěrového rizika, vždy včetně údajů, od kdy jsou tyto dokumenty v platnosti a kým byly schváleny,
    - b) přehled organizačního uspořádání, zejména pravomocí, odpovědností, vazeb a informačních toků při poskytování úvěrů a řízení úvěrového rizika, včetně funkce případných výborů podílejících se na řízení a včetně pravomocí a odpovědností útvaru vnitřního auditu,
    - c) přehled (seznam) auditních akcí, jak ujišťovacího, tak konzultačního charakteru, a kompletní zprávy z těchto akcí, pokud byly zaměřeny na řízení úvěrového rizika nebo používání přístupu IRB, provedených v období dvou let před podáním žádosti o souhlas,
    - d) zápisy z jednání řídicích a poradních orgánů povinné osoby, jejichž činnost souvisí s oblastmi řízení úvěrového rizika, za období dvou let před podáním žádosti o souhlas a dále úplnou dokumentaci za poslední tři zasedání každého z výborů, kterou měli členové jednotlivých výborů při jednání k dispozici,
    - e) dokumenty dokládající pravidelné vnitřní vykazování (ohlašování) rozsahu podstupovaného úvěrového rizika a informací o interním ratingovém systému (např. tři poslední hlášení pro každý typ hlášení) s uvedením periodicity a termínu, kdy je zpráva k dispozici, a s uvedením, komu je zpráva určena,
    - f) pravomocí, odpovědností a vazby stran podílejících se na udělování ratingu včetně možnosti převážení expertního úsudku nad výsledkem modelu,
    - g) pravomocí a odpovědností stran podílejících se na tvorbě a schvalování modelů,

- h) přehled o způsobu provedení validačního procesu, včetně způsobu zpětného a stresového testování odhadů rizikových parametrů, a jeho vyhodnocení a závěry z hlediska dalšího zdokonalování přístupu IRB, včetně používaných modelů.
2. Dokumentace k systému měření úvěrového rizika, která zahrnuje
- a) kategorizaci expozičních a její kritéria (včetně tvorby seskupení expozičních), definice cílových segmentů portfolia pro použití jednotlivých ratingových metod, používané vnitřní definice (včetně definice selhání),
- b) přehled všech modelů, které se použijí pro jednotlivé kategorie expozičních, resp. pro jednotlivá portfolia; tím se rozumí vysvětlení, které kategorie expozičních, osoby a zeměpisné oblasti jsou pokryty jednotlivými ratingovými systémy, resp. modelovými nástroji použitými v rámci ratingových systémů; přehled modelů nebo ratingových systémů je zachycen v názorné (např. grafické nebo tabulkové) formě,
- c) souhrnný popis a vysvětlení všech metodologií a postupů používaných v rámci přístupu IRB, čímž se rozumí zejména
1. popis používaných ratingových metod a ratingových stupnic (např. charakteristika hlavní stupnice a dalších doplňkových stupnic), kvantitativních a kvalitativních hodnocení, popis typů použitých dat,
  2. popis typu používaných modelů, jsou-li používány, jejich architektury a teoretického základu, základní předpoklady modelů (např. kritéria výběru nezávislých proměnných, vymezení podmínek, za nichž model nelze použít), popis technické implementace modelů (použité technické a programové vybavení),
  3. dokumentace vývoje modelů včetně popisu použitých externích a interních dat, kontroly jejich kvality a výběru parametrů, postupu pro aktualizaci historických dat, zdůvodnění použitelnosti a vhodnosti metod a dat,
  4. metodologie výpočtu realizovaných hodnot rizikových parametrů,
  5. stanovení odhadů rizikových parametrů používaných pro výpočet kapitálového požadavku i pro vnitřní účely (pokud se přístupy liší) a pravidla jejich odhadu (včetně způsobu a frekvence zapojení příslušných vedoucích zaměstnanců),
- d) popis nástrojů (technik), které povinná osoba používá a uplatňuje ke snížení kapitálového požadavku pro úvěrové riziko, zejména
1. popis druhů nástrojů majetkového zajištění úvěrového rizika a způsobů, kterými je povinná osoba uplatňuje a vymáhá, včetně vnitřních požadavků kladených na tyto nástroje,
  2. popis druhů nástrojů zajištění úvěrového rizika třetí osobou a způsobů, kterými je povinná osoba uplatňuje a vymáhá, včetně vnitřních požadavků kladených na tyto nástroje,
  3. seznam informací uchovávaných o vymáhání zajištění pro jednotlivé expoziční,
- e) celkovou informaci o struktuře informační technologie povinné osoby, zahrnující využívané systémové a databázové prostředí, existenci a využívání speciálního programového vybavení pro řízení úvěrového rizika, zejména v oblasti statistických a matematických výpočtů pro měření úvěrového rizika.
3. Dokumentaci k postupu implementace, která zahrnuje vnitřní pravidla a zajištění postupu těchto činností:
- a) obecné směry dalšího zlepšování a vývoje metodologie měření úvěrového rizika (ratingové metodologie),
- b) implementace infrastruktury informační technologie pro měření a řízení úvěrového rizika,
- c) způsob dalšího vzdělávání zaměstnanců, včetně vedoucích zaměstnanců, zaměstnanců útvaru vnitřního auditu a osob zabývajících se nezávislou validací v oblasti interních ratingových systémů,

- d) popis přechodu od existujícího ratingového systému k novému systému na bázi současných obchodů a jeho vyhodnocení, pokud byl takový přechod realizován,
- e) popis případného použití standardizovaného přístupu v rámci přístupu IRB jak z věcného, tak z časového hlediska,
- f) zásady a postupy při změnách modelu, včetně postupů při změně rozsahu použití modelu, promítání významných změn vyplývajících např. ze zavádění nových činností, procesů a systémů do modelu,
- g) přijatý postup pro další průběžné hodnocení vhodnosti modelů včetně plánu auditů zaměřených na modely,
- h) oblasti využití výstupů přístupu IRB (*use test*), zejména pro poskytování a sledování úvěrů, tvorbu opravných položek, výpočet vnitřně stanoveného kapitálu, stanovování rizikových marží, vnitřní i vnější hlášení včetně údaje o formálním interním přijetí nového ratingového systému a jeho implementaci povinnou osobou,
- i) popis využití přístupu IRB při vlastním výpočtu kapitálového požadavku, zejména dokumentace a zdůvodnění všech zjednodušení při výpočtu nebo odchylek hodnot použitých pro regulační účely (výpočet kapitálového požadavku) a pro účely řízení. Postup implementace se člení alespoň na vyhláškou stanovené kategorie expozič, na osoby v regulovaném konsolidačním celku, pobočky v zahraničí, je-li to relevantní, a rizikové parametry.

Kromě toho je k dokumentaci o postupu implementace připojen seznam všech portfolií, která mají být permanentně vyloučena z přístupu IRB. Tato portfolia jsou přesně kvantifikována z různých hledisek (např. z hlediska počtu protistran, objemu úvěrových obchodů, agregace hodnoty expozič a rizikově vážených expozič, míry rizika). Povinná osoba uvede svá pravidla a důvody, na jejichž základě jsou daná portfolia vyloučena z přístupu IRB.

4. Sebehodnocení pro přístup IRB, které představuje z pozice povinné osoby popsání hodnocení stavu připravenosti na zavedení přístupu IRB. Sebehodnocení obsahuje část obecnou a část konkrétní. Obecná část sebehodnocení zahrnuje celkový pohled z hlediska konsolidované úrovně a vždy obsahuje posouzení
  - a) přiměřenosti strategie a organizačního uspořádání z hlediska požadavků na řídicí a kontrolní systém v oblasti úvěrového rizika (*internal governance*),
  - b) dostatečnosti a adekvátnosti zdrojů věnovaných na ratingový systém, včetně zdrojů lidských,
  - c) vzájemných vazeb mezi použitými metodologiemi,
  - d) srovnatelnosti dat a metodologií pro oblast úvěrového rizika ve skupině,
  - e) provázanosti informačních systémů v oblasti řízení úvěrového rizika ve skupině,
  - f) kompatibility informačních technologií v oblasti řízení úvěrového rizika ve skupině.

Nejde-li o žádost pro účely plnění pravidel obezřetného podnikání povinných osob na konsolidovaném základě, zahrnuje obecná část sebehodnocení celkový pohled z úrovně odpovídající místu (úrovni) podání žádosti. Konkrétní část sebehodnocení obsahuje posouzení, jak jsou naplněny všechny požadavky na přístup IRB stanovené vyhláškou. Nedílnou součástí sebehodnocení jsou údaje o zjištěných nedostatecích a chybách a plán na jejich odstranění a dosažení souladu s požadavky vyhlášky.

5. Seznam všech příslušných externích dokumentací i interních dokumentů, které jsou k dispozici u povinné osoby (na vyžádání) a které se vztahují k systému řízení a měření rizika, na nějž chce povinná osoba uplatnit speciální přístup.

II. Jde-li o přístup pro výpočet kapitálového požadavku ke specifickému úrokovému nebo akciovému riziku obchodního portfolia a k tržnímu riziku založený na vlastních modelech (model VaR),

6. Dokumentace k organizaci, strategii, systému a procesům řízení specifického úrokového nebo akciového rizika obchodního portfolia a tržního rizika, která zahrnuje
  - a) aktuální strategie povinné osoby, včetně strategie řízení rizik a ostatní materiály obsahující koncepční záměry povinné osoby v oblasti řízení specifického úrokového nebo akciového rizika obchodního portfolia a tržního rizika, vždy včetně údajů, od kdy jsou tyto dokumenty v platnosti a kdy a kým byly schváleny,
  - b) přehled organizačního uspořádání, zejména pravomocí, odpovědností, vazeb a informačních toků při obchodování, vypořádání obchodů a řízení specifického úrokového nebo akciového rizika obchodního portfolia a tržního rizika, včetně funkce případných výborů podílejících se na řízení,
  - c) přehled (seznam) auditních akcí, jak ujišťovacího, tak konzultačního charakteru, a kompletní zprávy z těchto akcí, pokud byly zaměřeny na řízení tržního rizika nebo používání modelu VaR, provedených v období dvou let před podáním žádosti o souhlas,
  - d) seznam odpovědných osob v příslušných útvech, jejichž činnost se vztahuje k obchodování a k řízení specifického úrokového nebo akciového rizika obchodního portfolia a tržního rizika,
  - e) pravomoci a odpovědnosti stran podílejících se na tvorbě a schvalování modelů,
  - f) zápisy z jednání řídicích a poradních orgánů povinné osoby, jejichž činnost souvisí s oblastmi řízení specifického úrokového nebo akciového rizika obchodního portfolia a tržního rizika (včetně zápisů z jednání výboru pro audit, pokud je zřízen) za období dvou let před podáním žádosti o souhlas a dále úplnou dokumentaci za poslední tři zasedání každého z výborů, kterou měli členové jednotlivých výborů při jednání k dispozici,
  - g) popis pravomocí a odpovědností útvaru vnitřního auditu, seznam osob provádějících vnitřní audit, jejich kvalifikace a profesní zkušenosti,
  - h) dokumenty dokládající pravidelné vnitřní vykazování (ohlašování) expozice vůči specifickému úrokovému nebo akciovému riziku obchodního portfolia a tržnímu riziku a příklady všech odpovídajících zpráv o rozsahu podstupovaného rizika povinnou osobou, které se vztahují ke stejnému datu (např. tři poslední hlášení pro každý typ hlášení) s uvedením periodicity a termínu, kdy je zpráva k dispozici, a s uvedením, komu je zpráva určena,
  - i) přehled o způsobu provedení validačního procesu, včetně způsobu zpětného a stresového testování a jeho vyhodnocení a závěry z hlediska dalšího zdokonalování modelu VaR, včetně používaných modelů,
  - j) pokud jde o zpětné testování:
    1. popis základního postupu propočtu změny reálné hodnoty portfolia, včetně vysvětlení, jakým způsobem jsou zahrnuty pozice a poplatky v rámci dne (*intraday trading*) ve výsledcích obchodování,
    2. jednotlivé denní změny reálné hodnoty portfolia propočtené během období zpětného testování (alespoň za 1 rok),
    3. specifikaci doby držení, ze které vychází stanovení hodnoty VaR,
    4. jednotlivé denní hodnoty VaR propočtené během období zpětného testování (alespoň za 1 rok). Zvýšení nebo snížení, která byla promítnuta do hodnot VaR propočtených modelem, se uvádějí zvlášť s vysvětlením, např. zvýšení propočtené hodnoty VaR o součin jmenovité hodnoty a konverzního faktoru (*add-on*) pro gamma riziko vznikající v případě krátkých pozic v opcích,

5. výsledky zkoumání příčin případů převýšení, např. případy, kdy změny reálných hodnot portfolia byly vyšší než propočtené hodnoty VaR, nebo případy, kdy došlo ke kumulaci výjimek do určitého období,
  6. výsledky zpětného testování na nižších úrovních agregací, pokud jsou taková testování prováděna, např. vztahující se k části portfolia nebo k vybrané skupině rizikových faktorů,
- k) pokud jde o stresové testování:
1. popis metodiky, rozsahu a frekvence testů,
  2. popis stresových scénářů,
  3. uvedení veličin, vůči kterým je poměřována velikost akceptovatelné ztráty v případě krizové situace, např. plánovaný zisk nebo kapitál,
  4. zpráva o výsledcích posledního stresového testování,
- l) celkovou informaci o struktuře informační technologie povinné osoby, zahrnující využívané systémové a databázové prostředí, existenci a využívání speciálního programového vybavení pro řízení tržního rizika, zejména v oblasti statistických a matematických výpočtů pro měření tržního rizika; tyto informace zahrnují alespoň
1. seznam programového vybavení, včetně jeho výrobce, názvu a čísla verze, používaného v útvarech obchodování a vypořádání obchodů za účelem zaznamenání transakcí a pozic a pro účely oceňování a agregace pozic. Seznam je doplněn o specifikaci nástrojů nebo druhy transakcí, pro které je dané programové vybavení používáno,
  2. celkový přehled (schéma) ukazující tok dat od zaznamenávání transakcí a pozic, ocenění, vložení údajů z modelu oceňování a postupů agregace rizikových pozic až k výsledným výpočtům provedeným vlastním modelem včetně specifikace termínů, ve kterých je tok dat uzavřen, aby mohla být data využívána pro obchodování,
  3. schéma toku dat od zaznamenání pozic až ke změně hodnoty portfolia propočtené za použití oceňovacích modelů, schéma toku dat z různých zdrojů tržních dat do informačních systémů využívaných povinnou osobou, popis metod transferu a kontroly prováděné povinnou osobou,
  4. schéma toku dat z různých zdrojů tržních dat do informačních systémů využívaných povinnou osobou, popis metod transferu a kontroly prováděné povinnou osobou,
  5. schéma znázorňující tok dat při zaznamenávání transakcí a pozic, ve kterém je specifikován způsob předávání (manuálně vkládaná data, předávání souborů včetně specifikace možností manuálních zásahů), a kontrolu prováděnou na rozhraní systémů (porovnávání, kontrola věrohodnosti); schéma zahrnuje tok dat v těchto oblastech a popisuje rozdíly (jaké operace jsou zaznamenávány, jakým způsobem, např. po provedení jakých testů, v jakých databázích):
    - a) zaznamenávání transakcí a pozic pro účely obchodování,
    - b) zaznamenávání transakcí a pozic pro účely řízení rizika,
    - c) zaznamenávání transakcí a pozic pro účely účetnictví,
  6. schéma toku dat pro stochastický model z různých zdrojů tržních dat do informačních systémů využívaných povinnou osobou, popis metod transferu a kontroly prováděné povinnou osobou, včetně seznamu zdrojů dat a metod výběru,
  7. schéma toku dat výsledných výpočtů hodnoty VaR.
7. Dokumentace k systému měření specifického úrokového nebo akciového rizika obchodního portfolia a tržního rizika, která zahrnuje
- a) aktuální a úplný přehled veškerých činností vztahujících se k obchodnímu portfoliu, obchodní cíle a strategie v jednotlivých skupinách produktů obchodního portfolia a dále přehled významných změn týkajících se těchto obchodních činností za období

- posledních dvou let před datem podání žádosti o souhlas a přehled připravovaných změn pro období 1 roku po předložení žádosti o souhlas,
- b) strukturu portfolií, do nichž jsou nástroje obchodního portfolia děleny,
  - c) přehled všech používaných metod měření specifického úrokového nebo akciového rizika obchodního portfolia a tržního rizika a jejich teoretický základ,
  - d) pro každý oceňovací model
    1. vzorec pro výpočet hodnoty nástroje nebo pozice včetně uvedení vysvětlivek matematických symbolů,
    2. metodický základ modelu, např. název příslušné odborné publikace. V případě úprav standardního vzorce je součástí i jejich popis. Jde-li o model vyvinutý interně povinnou osobou, uvádí se jeho matematické odvození a praktický příklad,
    3. zdroj, ze kterého jsou získávány hodnoty parametrů používaných při praktickém propočtu. Pokud jsou vkládané parametry výsledkem propočtů provedených modelem, např. odhad časové struktury úrokových měr u výnosových křivek nebo odhad struktury implikovaných volatilit, součástí dokladů a dokumentů je příslušný vzorec včetně uvedení vysvětlivek matematických symbolů,
    4. detailní vysvětlení souvislostí mezi oceňovacími modely a různými nástroji, pokud je pro oceňování skupiny finančních nástrojů používáno paralelně několik rozdílných oceňovacích modelů, např. i s využitím dalšího rozdělení na skupiny nástrojů. Explicitně je třeba vyjádřit, zda jsou užívány rozdílné oceňovací modely pro individuální finanční nástroje pro účely obchodování a pro účely měření rizika,
  - e) pro rizikové faktory a agregace rizikových pozic
    1. seznam rizikových faktorů, se kterými pracuje model,
    2. popis postupu používaného pro rozklad nástrojů a následnou agregaci (*stripping, mapping*) s uvedením používaných matematických symbolů. Pokud je pro určitý nástroj používán postup agregace založený na rozdílném metodologickém základu, uvádí se zdůvodnění tohoto postupu,
    3. popis postupu agregace pozic při chybějících vstupních parametrech nebo v případě, že data nejsou vzájemně srovnatelná,
  - f) pro stochastický model
    1. základní struktury modelu, neboli typ modelu – metoda variancí a kovariancí, historické simulace, simulace Monte Carlo,
    2. parametry, které budou odhadovány,
    3. používané odhady včetně vysvětlivek používaných matematických symbolů,
    4. postupy používané pro agregování individuálních hodnot VaR,
    5. postupy pro případy chybějících vstupních dat nebo vzájemně nesrovnatelných dat, nebo odlehlých dat,
    6. postupy pro nástroje s nelikvidním trhem, např. nedostatek dat, týká-li se implikovaných volatilit OTC opcí,
    7. postupy používané pro trvalé vyhodnocování adekvátnosti stochastických metod, zvláště postupy povinné osoby k zajištění sledování významně zvýšené volatility v těch oblastech rizika, ve kterých má povinná osoba významné pozice.
8. Dokumentace k postupu implementace, která zahrnuje
- a) oblasti využití výstupů VaR modelu (*use test*), neboli popis postupů, jakými jsou výpočty hodnoty VaR využívány pro kontrolu limitů vztahujících se k hodnotě VaR, stanovení kapitálových požadavků pro účely dohledu, zpětného testování, případně v dalších oblastech,
  - b) z hlediska systému limitů informace o tom, že limity vztahující se ke specifickému úrokovému nebo akciovému riziku obchodního portfolia a tržnímu riziku jsou stanoveny s využitím modelu VaR a že tyto limity byly prověřeny z hlediska výsledků stresového testování, včetně

1. struktury limitů vztahujících se k danému riziku,
  2. popisu postupů pro stanovení a monitorování limitů včetně autorizování překročení limitů,
  3. přesného vymezení autorizace překročení limitů,
  4. postupu při neautorizovaném překročení limitů a
  5. rozsahu využití limitů,
- c) způsob dalšího vzdělávání zaměstnanců včetně vedoucích zaměstnanců, zaměstnanců útvaru vnitřního auditu a osob zabývajících se nezávislou validací modelu VaR se zaměřením na dané riziko,
- d) zásady a postupy při změnách modelu, včetně postupů při změně rozsahu použití modelu, zejména postupy pro promítání významných změn vyplývajících např. ze zavádění nových činností, procesů a systémů do modelu včetně tří posledních zpráv vypracovaných za účelem změny rozsahu použití modelu, či promítnutí (zavedení) nových činností, procesů a systémů do modelu, je-li to relevantní, případně obecné směry dalšího zlepšování a vývoje modelu,
- e) přijatý způsob pro průběžné hodnocení vhodnosti modelu, včetně plánu vnitřního auditu povinné osoby zaměřeného na interní systém měření a řízení daného rizika.
9. Sebehodnocení, které představuje z pozice povinné osoby popsané hodnocení stavu připravenosti na zavedení přístupu založeného na vlastních modelech. Sebehodnocení obsahuje část obecnou a část konkrétní. Obecná část sebehodnocení zahrnuje celkový pohled z hlediska konsolidované úrovně a vždy obsahuje posouzení
- a) přiměřenosti strategie a organizačního uspořádání z hlediska požadavků na řídicí a kontrolní systém pro řízení daného rizika (*internal governance* v oblasti řízení daného rizika) a dostatečnost a adekvátnost zdrojů věnovaných na řízení daného rizika včetně zdrojů lidských,
  - b) předností a nedostatků oceňovacího modelu, stochastického modelu, stresového testování a zpětného testování,
  - c) předností a nedostatků vybraných rizikových faktorů a postupů agregace včetně
    1. seznamu rizik, která nejsou uspokojivě podchycena rizikovými faktory, např. závislost implikované volatility na realizační ceně v případě opcí (*volatility smile*), nebo nedostatečná vypovídací hodnota ocenění nástrojů v případě nelikvidního trhu (*valuation uncertainty*),
    2. seznamu nástrojů nebo jejich kategorií, u kterých nejsou zvláštní rizika pokryta dostatečně nebo vůbec,
    3. předností a nedostatků informačního systému využívaného pro vlastní model povinné osoby,
  - d) srovnatelnosti dat a metodologií ve skupině, je-li to relevantní,
  - e) provázanosti informačních systémů v oblasti řízení tržního rizika ve skupině a vzájemné kompatibility informačních technologií v oblasti řízení tržního rizika ve skupině, je-li to relevantní,
  - f) dostatečnosti a adekvátnosti zdrojů věnovaných na přístup založený na vlastních modelech včetně zdrojů lidských.

Konkrétní část sebehodnocení obsahuje posouzení, jak jsou naplněny všechny požadavky na přístup založený na vlastních modelech stanovené vyhláškou. Nedílnou součástí sebehodnocení jsou údaje o zjištěných nedostatcích a chybách a plán na jejich odstranění a dosažení souladu s požadavky stanovenými vyhláškou.

10. Seznam všech externích dokumentací i interních příslušných dokumentů, které jsou k dispozici u povinné osoby (na vyžádání) a které se vztahují k systému řízení a měření rizika, na něž chce povinná osoba uplatnit speciální přístup. Kvantitativní data se pro

účely modelu VaR uvádějí v časové řadě za posledních 6 měsíců s denními údaji, není-li výše specifikováno jinak.

III. Jde-li o pokročilý přístup k měření operačního rizika (přístup AMA),

11. Dokumentace k organizaci, strategii, systému a procesům řízení operačního rizika, která zahrnuje

- a) vnitřně používanou definici operačního rizika, definice typů událostí, ztrát, linií podnikání nebo obchodních jednotek pro účely řízení operačního rizika,
- b) aktuální strategii povinné osoby, včetně strategie řízení rizik a ostatní materiály obsahující koncepční záměry povinné osoby v oblasti řízení operačního rizika vždy včetně údajů, od kdy jsou tyto dokumenty v platnosti a kdy a kým byly schváleny,
- c) přehled organizačního uspořádání, zejména pravomocí, odpovědností, vazeb a informačních toků při řízení operačního rizika, včetně funkce osoby odpovědné za řízení operačního rizika, případných výborů podílejících se na řízení operačního rizika (s uvedením aktuálního složení výborů a rozhodovacích pravomocí) a seznamu osob v příslušných útvarech a případných výborech, jejichž činnost se vztahuje k řízení operačního rizika,
- d) zápisy z jednání řídicích a poradních orgánů povinné osoby, jejichž činnost souvisí s oblastmi řízení operačního rizika (včetně zápisů z jednání výboru pro audit, je-li zřízen) za období dvou let před podáním žádosti o souhlas a dále úplnou dokumentaci za poslední tři zasedání každého z výborů, kterou měli členové jednotlivých výborů při jednání k dispozici,
- e) popis prahů používaných při řízení operačního rizika, včetně výše aktuálních prahů,
- f) popis nápravných opatření pro případ, že stanovené postupy nebo prahy nebudou dodrženy,
- g) popis informačních systémů a databáze nebo databází informací o událostech a ztrátách operačního rizika, zahrnující interní a případně externí data, popis všech rozhraní relevantních informačních systémů nebo databází, zejména pro získávání dat, sesouhlasování s daty v jiných systémech,
- h) seznam uchovávaných informací o událostech operačního rizika a jejich příčinách, včetně oblastí použití (případně v členění pro vnitřní účely a pro regulační účely, pokud se liší),
- i) popis interního validačního procesu, informace o útvarech nebo třetích osobách, které se na posouzení modelu podílely, závěrečná zpráva z interního validačního procesu, včetně výsledků testů při implementaci modelu, seznam adresátů této zprávy,
- j) dokumenty dokládající pravidelné vnitřní vykazování (ohlašování) rozsah podstupovaného operačního rizika a ztrát z operačního rizika, včetně konkrétních hlášení o operačním riziku (tři poslední hlášení za každý typ hlášení) s uvedením periodicity a termínu, kdy je zpráva k dispozici, a s uvedením, komu je zpráva určena,
- k) aktuální seznam a stručný popis činností souvisejících s oblastí operačního rizika, které povinná osoba nevykonává a jsou pro povinnou osobu zajišťovány jinou osobou v rámci skupiny nebo osobou mimo skupinu (včetně případného zajišťování vnitřního auditu v oblasti operačního rizika jinou osobou); u každé takové činnosti bude uvedena informace o tom, kým je uvedená činnost vykonávána,
- l) popis pravomocí a odpovědností útvaru vnitřního auditu v oblasti auditu operačního rizika, seznam osob odpovědných za vnitřní audit řízení operačního rizika, včetně případného auditu používaných modelů, jejich kvalifikaci a profesní zkušenosti,
- m) přehled (seznam) auditních akcí, jak ujišťovacího, tak konzultačního charakteru, a kompletní zprávy z těchto akcí, pokud byly zaměřeny na řízení operačního rizika či

používání přístupu AMA, provedených v období dvou let před podáním žádosti o souhlas,

- n) popis způsobu případného vyvedení operačního rizika mimo povinnou osobu a k tomu použitých technik včetně popisu jejich vlivu na snižování operačního rizika, zásady v oblasti pojištění, včetně popisu a dokumentace pojištění sjednaného v oblasti operačního rizika v povinné osobě,
- o) všechny další platné vnitřní předpisy a dokumenty vztahující se k řízení operačního rizika; např. postupy pro rozpoznávání, sledování, vyhodnocování a omezování výskytu nebo negativních dopadů výskytu událostí operačního rizika, pohotovostní plánování.

12. Dokumentace k systému měření operačního rizika (označovanému též jako model) zahrnuje

- a) způsob využití modelu nebo modelů, včetně popisu, jak a která operační rizika, ztráty a linie podnikání nebo obchodní jednotky jsou modelem (jednotlivými modely) pokryty,
- b) popis způsobu sběru dat, zvláště zásady a metodika (postupy) přiřazování událostí do linií podnikání a typů událostí, včetně událostí vzniklých v centrálních útvarech nebo pokrývajících více než jednu linii podnikání, minimální práh (prahy) pro sběr dat o událostech operačního rizika,
- c) popis použitých modelů pro měření operačního rizika, včetně popisu použitých odhadů statistického rozdělení vstupních dat, způsob použití interních a externích dat (včetně prahů pro zahrnutí dat do výpočtu a způsob odvození těchto prahů), postup používaný pro aktualizaci historických dat, popis způsobu podchycení možných málo četných událostí s velkým dopadem, dokumentace použití scénářů a jejich vymezení, způsob zahrnutí faktorů zohledňujících podnikatelské prostředí a vnitřní kontrolu nebo změn v činnosti povinné osoby, dokumentace vnitřně vyvinutých metod, včetně jejich teoretického základu, v případě použití standardních (obecných) metod reference na použité zdroje, dokumentace jakýchkoliv modifikací standardních vzorců, zhodnocení použitelnosti a vhodnosti metod; popis a odůvodnění míry zastoupení a způsobu kombinace čtyř základních komponent AMA-měření v modelu a popis způsobu dosažení standardu kvality srovnatelného s hladinou spolehlivosti 99,9 % za časové období 1 roku,
- d) popis nástrojů (technik), které povinná osoba případně používá a zamýšlí uplatňovat ke snížení kapitálového požadavku:
  - 1. měření a krytí očekávaných ztrát (popis zahrnutí a rozlišení očekávané a neočekávané ztráty a způsobu, jak je očekávaná ztráta odpovídajícím způsobem pokryta běžnými postupy povinné osoby),
  - 2. zohledňování korelací nebo diverzifikačních efektů (dokumentace – popis případného použití korelací a diverzifikací, například mezi jednotlivými kategoriemi ztrát),
  - 3. pojištění operačního rizika (zásady pro uplatnění pojištění při výpočtu kapitálového požadavku, přehled zbytkových splatností pojištění a lhůt pro zrušení pojištění, dokumentace případných problémů nebo nesouladu v oblasti plateb pojistného plnění, jednotlivé pojistné smlouvy, včetně vyhodnocení pojistného plnění, a celkové efektivnosti použití pojištění při řízení operačního rizika za období posledních tří let),
  - 4. další uznatelné techniky snižování operačního rizika (včetně jejich vlivu na snižování operačního rizika),
  - 5. ostatní,
- e) celkovou informaci o struktuře informační technologie povinné osoby zahrnující využívané systémové a databázové prostředí, existenci a využívání speciálního

- programového vybavení pro řízení operačního rizika, zejména v oblasti statistických a matematických výpočtů týkajících se operačního rizika,
- f) popis alokace kapitálových požadavků k operačnímu riziku mezi různé subjekty ve skupině, je-li to relevantní, a případné zohlednění diverzifikačních efektů při alokaci kapitálových požadavků mezi různé subjekty ve skupině,
  - g) jde-li o skupinové modely, případný záměr požadovat, aby oprávněný orgán dohledu posuzoval plnění požadavků stanovených pro použití přístupu AMA za skupinu jako celek, a konkrétní specifikaci navrhovaného řešení (zejména které požadavky zamýšlí skupina plnit pouze na sjednocené bázi),
  - h) případné další dokumenty či dokumentace k systému měření operačního rizika (modelu) nutné pro posouzení teoretických základů, logiky a architektury přístupu AMA a jeho součástí a základní vztahy mezi nimi v povinné osobě.
13. Dokumentace k postupu implementace, která obsahuje vnitřní pravidla a zajištění postupu následujících činností v procesu řízení operačního rizika, zahrnuje
- a) obecné směry dalšího zlepšování a vývoje metodologie měření operačního rizika,
  - b) implementace infrastruktury informační technologie pro účely měření a řízení operačního rizika,
  - c) způsob dalšího vzdělávání zaměstnanců včetně vedoucích zaměstnanců, zaměstnanců útvaru vnitřního auditu a osob zabývajících se nezávislou validací přístupu AMA se zaměřením na operační riziko a plán dalšího školení těchto zaměstnanců,
  - d) zásady a postupy při změnách modelu, včetně zvolených kritérií klasifikace a kategorizace změn a včetně postupů při změně rozsahu použití modelu, postupy pro promítání významných změn (vyplývajících např. ze zavádění nových činností, procesů a systémů) do modelu včetně případných tří posledních zpráv vypracovaných za účelem změny rozsahu použití modelu, či promítnutí (zavedení) nových činností, procesů a systémů do modelu,
  - e) přijatý způsob pro průběžné hodnocení vhodnosti modelu, včetně plánu auditů povinné osoby zaměřených na vnitřní systém řízení a měření operačního rizika,
  - f) popis, jak je systém řízení a měření operačního rizika začleňován do každodenního procesu řízení rizik (*use test*).
14. Sebehodnocení, které představuje z pozice povinné osoby popsané hodnocení stavu připravenosti na zavedení přístupu AMA pro regulatorní účely. Sebehodnocení obsahuje část obecnou a část konkrétní. Obecná část sebehodnocení zahrnuje celkový pohled z hlediska konsolidované úrovně a vždy obsahuje posouzení
- a) přiměřenosti strategie a organizačního uspořádání z hlediska požadavků na řídicí a kontrolní systém pro řízení operačního rizika (*internal governance* v oblasti řízení operačního rizika),
  - b) zdrojů věnovaných na systém řízení a měření operačního rizika, včetně lidských zdrojů (zejména dostatečnost, adekvátnost),
  - c) použitých metodologií pro přístup AMA a jejich vzájemné vazby,
  - d) využitelnosti pojištění a dalších uznatelných technik pro snížení kapitálového požadavku,
  - e) interního validačního procesu (včetně případných třetích osob, které se na posouzení modelu podílely nebo podílejí),
  - f) využití přístupu AMA v každodenním procesu řízení operačního rizika,
  - g) způsobu pokračujícího (průběžného) hodnocení vhodnosti modelu a jeho výstupů, včetně nezávislých auditů zaměřených na interní model pro řízení a měření operačního rizika.

Je-li relevantní, obsahuje obecná část dále také posouzení

- h) srovnatelnosti dat a metodologií v oblasti řízení operačního rizika ve skupině,
- i) provázanosti informačních systémů v oblasti řízení operačního rizika ve skupině,
- j) vzájemné kompatibility informačních technologií v oblasti řízení operačního rizika ve skupině.

Konkrétní část sebehodnocení obsahuje posouzení, jak jsou naplněny všechny požadavky na přístup AMA stanovené vyhláškou. Nedílnou součástí sebehodnocení jsou údaje o zjištěných nedostatcích a chybách a plán na jejich odstranění a dosažení souladu s požadavky stanovenými vyhláškou.

15. Seznam všech příslušných externích dokumentací i interních dokumentů, které jsou k dispozici u povinné osoby (na vyžádání) a které se vztahují k systému řízení a měření rizika, na nějž chce povinná osoba uplatnit speciální přístup.

IV. Jde-li o pokročilý přístup k měření operačního rizika v kombinaci s ostatními přístupy (přístup AMA v kombinaci s přístupem BIA, standardizovaným nebo ASA),

16. Náležitosti stanovené pro pokročilý přístup AMA podle článku III.

17. Popis způsobu kombinace jednotlivých přístupů pro stanovení kapitálového požadavku k operačnímu riziku, včetně způsobu zajištění celkového pokrytí operačního rizika kombinací více přístupů (například pokrytí různých zeměpisných oblastí, právních subjektů nebo jiných vnitřně stanovených oblastí jednotlivými přístupy), a

18. Dokumenty osvědčující, že povinná osoba plní vyhláškou stanovené požadavky na řízení operačního rizika v členění podle používaných přístupů, tj. dokumenty osvědčující splnění požadavků pro používání
- a) přístupu AMA u činností s přístupem AMA,
  - b) standardizovaného přístupu u činností s přístupem standardizovaným,
  - c) přístupu ASA u činností s přístupem ASA.

V. Jde-li o alternativní standardizovaný přístup (přístup ASA),

19. Dokumenty osvědčující, že

- a) naprostá většina činností povinné osoby spadá do linií podnikání retailové bankovníctví nebo podnikové bankovníctví; tato podmínka je naplněna, jestliže čistý úrokový a dividendový výnos z těchto činností představuje alespoň 90 % relevantního ukazatele stanoveného podle přístupu základního ukazatele (přístup BIA). Vymezení linií podnikání a způsob výpočtu relevantního ukazatele se pro účely tohoto výpočtu použije dle vyhlášky,
- b) významná část činností povinné osoby v oblasti retailového nebo podnikového bankovníctví je tvořena expozicemi, se kterými je spojena vysoká pravděpodobnost selhání,
- c) přístup ASA představuje zkvalitněné východisko pro vyhodnocování operačního rizika; povinná osoba plní vyhláškou stanovené požadavky na řízení operačního rizika, tj. dokumenty osvědčující
  - 1. splnění všeobecně platných požadavků na řízení operačního rizika,
  - 2. splnění požadavků na řízení operačního rizika stanovených pro přístup ASA.

20. Seznam všech příslušných externích dokumentací i interních dokumentů, které jsou k dispozici u povinné osoby (na vyžádání) a které se vztahují k systému řízení a měření rizika, na nějž chce povinná osoba uplatnit speciální přístup.

VI. Jde-li o standardizovaný přístup v kombinaci s přístupem základního ukazatele (standardizovaný přístup v kombinaci s přístupem BIA), dokumentace k žádosti o přechodné používání standardizovaného přístupu v kombinaci s BIA přístupem zahrnuje

21. Dokumenty osvědčující, že

- a) došlo k výjimečné události, např. nabytí majetkové účasti na jiné osobě používající odlišný přístup k určování kapitálových požadavků k operačnímu riziku,
- b) výjimečná událost si vyžaduje přechodné období souběžného používání přístupu BIA a standardizovaného přístupu.

22. Časový harmonogram rozšíření (tzv. roll-out plán) standardizovaného přístupu.

23. Prohlášení povinné osoby, že

- a) plní všeobecně platné požadavky na řízení operačního rizika stanovené vyhláškou,
- b) existují předpoklady pro splnění požadavků pro používání standardizovaného přístupu uvedené ve vyhlášce nejpozději ke dni ukončení procesu rozšíření standardizovaného přístupu podle bodu 2.

24. Závazek povinné osoby

- a) dodržet časový harmonogram podle bodu 2,
- b) naplnit ve stanoveném termínu požadavky pro používání standardizovaného přístupu podle bodu 3 písm. b).

25. Seznam všech příslušných externích dokumentací i interních dokumentů, které jsou k dispozici u povinné osoby (na vyžádání) a které se vztahují k systému řízení a měření rizika, na nějž chce povinná osoba uplatnit speciální přístup.

VII. Jde-li o alternativní standardizovaný přístup v kombinaci přístupem základního ukazatele (přístup ASA v kombinaci s přístupem BIA), dokumentace k žádosti o přechodné používání přístupu ASA v kombinaci s přístupem BIA zahrnuje

26. Dokumenty osvědčující, že

- a) došlo k výjimečné události, např. k nabytí majetkové účasti na jiné osobě, používající odlišný přístup k určování kapitálových požadavků k operačnímu riziku,
- b) výjimečná událost si vyžaduje přechodné období souběžného používání přístupu BIA a ASA.

27. Informaci, zda povinná osoba i po této výjimečné události bude schopna naplnit požadavky pro používání přístupu ASA stanovené vyhláškou nebo zda v důsledku této výjimečné události již nebude schopna naplnit předpoklady pro použití přístupu, a ASA zavede standardizovaný přístup.

28. Časový harmonogram rozšíření (tzv. roll-out plán) přístupu ASA nebo časový harmonogram zavedení standardizovaného přístupu (v závislosti na skutečnosti popsané podle bodu 2).

29. Prohlášení povinné osoby, že

- a) plní všeobecně platné požadavky na řízení operačního rizika stanovené vyhláškou,
- b) existuje předpoklad splnění požadavků pro používání přístupu ASA nebo standardizovaného přístupu stanovených vyhláškou. nejpozději ke dni ukončení procesu rozšíření ASA přístupu nebo ke dni zavedení standardizovaného přístupu (v závislosti na skutečnosti popsané podle bodu 2).

30. Závazek povinné osoby

- a) dodržet časový harmonogram podle bodu 3,
- b) naplnit ve stanoveném termínu podle bodu 3 požadavky pro používání přístupu ASA nebo standardizovaného přístupu.

31. Seznam všech příslušných externích dokumentací i interních dokumentů, které jsou k dispozici u povinné osoby (na vyžádání) a které se vztahují k systému řízení a měření rizika, na nějž chce povinná osoba uplatnit speciální přístup.

VIII. Závěrečná ustanovení

32. Zrušuje se úřední sdělení České národní banky ze dne 18. července 2007 k pravidlům obezřetného podnikání bank, spořitelních a úvěrních družstev a obchodníků s cennými papíry – Žádost o předchozí souhlas s používáním speciálního přístupu, vyhlášené ve Věstníku České národní banky v částce 19/2007.

33. Podle tohoto úředního sdělení se postupuje od 31. prosince 2010.

Viceguvernér

prof. PhDr. Ing. Vladimír Tomšík, Ph.D. v.r.

Sekce regulace a analýz finančního trhu

Odpovědný zaměstnanec:

Ing. Sůvová, CSc., tel.: 224 412 702

Ing. Víšková, PhD., tel.: 224 412 852